

Voščilo republiškega sekretarja

Ob novem letu imamo navado izreči ali napisati znanec, sodelavcem na istem področju dejavnosti in prijateljem voščilo, ki izraža naše najboljše želje; ali Vas, tovariš sekretar, smemo naprositi za kratko — lahko v obliki voščila izraženo željo, ki bi temeljila na resničnejših obetih?

Predvsem bi želel, da bi moje novoletno voščilo ne bilo zgolj uradno, stereotipno, formalno. Zatorej, če voščim vsem prosvetnim delavcem srečno in uspešno novo leto, bi rad hkrati prisrčno in toplo pristavil: želim jim tudi obilo osebnih sreč in zadovoljstva tako pri opravljanju njihovega odgovornega in plemenitega poslanstva kakor tudi v zasebnem življenju.

Vloga in delo, lik in odgovornost pedagoškega delavca sta znana v ospredju naše družbe. In prav je tako. Saj je delo v vzgojno-izobraževalnem procesu najbolj dragoceno, rahločutno, po-

Sekretar za prosveto in kulturo SRS Tomo Martelanc

membna »proizvodnja« — saj gre za oblikovanje mladega pokolenja. Od uspehov v tem »proizvodnem delu« je odvisna tudi usoda in prihodnost naše družbe, našega naroda, socializma v naši deželi. V zadnjih nekaj letih se je spričo določenih nerešenih vprašanj gnotne narave ponekod prikradel v javnost občutek, da v šolstvu ne gre za nič drugega kot za urejanje denarnih, finančnih problemov. To so zelo važna vprašanja, posvetili smo jim dovolj pozornosti, in razpravi o financiranju vzgoje in izobraževanja smo vzvalovili in pritegnili vse našo javnost, sprejeli smo nov samoupravni mehanizem — izobraževalne skupnosti.

S tem smo reševali probleme gnotnih osnov, na katerih naj stoni naše prosvetno, pedagoško delo. Za vse pedagoške delavce pa je to samo del njihove delov-

ne problematike. Dosti važnejši so smotri in napor v smeri vzgoje in izobraževanja, v opravljanju resničnega poslanstva učitelja in vzgojitelja. Naše šolstvo bide vse pomembnejši boj, boj za duhovne in moralne vrednote mladih ljudi. V ospredju dela našega učitelja v prihodnje mora biti prizadevanje za posredovanje čimbolj sodobnega, živega, dragocenega znanja učencem, hkrati pa oblikovanje mladega človeka v celovito osebnost, telesno sposobno in moralno trdno, zaupanja polno in zaupanja vredno. Šola naj ne bo samo posredovalnica znanja, ampak tudi najpomembnejše družbeno vzgajališče.

Če govorimo o šolstvu, govorimo o vzgoji in izobraževanju. In ni zgolj naključje, da vzgojo postavljamo na prvo mesto.

Bojim se, da nisem v celoti zadovoljil vprašanja uredništva, saj namesto obetov zastavljam nove, odgovorne naloge pred naše prosvetne delavce. Pa vendar ne gre za nove naloge, gre za to, da se bolj zavestno, spodbujeno oprimo glavne, temeljne dolžnosti, kakršni se je zaobljubil in ji sklenil posvetiti vse svoje življenje sleherni učitelj.

Samo v izpolnjevanju te naloge lahko vsak pravi pedagog zares občuti vse bogastvo in plemenitost učiteljskega poklica, samo tako lahko uresniči notranje zadovoljstvo in doživi uspeh v opravljanju svojega dela.

Vsem prosvetnim delavcem, ki že danes tako zavestno pojmujejo svoje poslanstvo, moje odkrito priznanje in občudovanje. Vsem prosvetnim delavcem, ki si bodo v novem letu 1968 tako začrtali svoje delo, pa najtoplejše želje in iskreno voščilo: SREČNO!

Republiške osnove meril za 1968 sprejete

Konstituirala se je redna skupščina izobraževalne skupnosti SR Slovenije

Minuli petek je bila v Ljubljani v prostorih republiškega izvršnega sveta 2. redna seja ustanovne skupščine izobraževalne skupnosti SR Slovenije. Ker so bili vsi organi, ki volijo ali imenujejo svoje predstavnike v to skupščino, mnenja, naj se skupščina v tej sestavi brez ponovnih volitev preimenuje v stalno, so na tej seji sklenili, da se ustanovna skupščina proglasi za redno. Na prvi seji redne skupščine so nato izvolili svoje vodilne predstavnike, sprejeli statut ter poslovnik skupščine in pa enotne osnove meril za financiranje dejavnosti vzgojno-izobraževalnih zavodov v Sloveniji.

Za predsednika izobraževalne skupnosti SRS je bil ponovno izvoljen dr. ing. Lujo Šuklje, za predsednika izvršnega odbora skupščine ponovno Ludvik Zajc in izvršni odbor ponovno v enaki sestavi, za podpredsednika pa so namesto dosedanjega podpredsednika Vlada Jurančiča, ki je zaradi prezaoplenosti odklonil komisijsni predlog za ponovno izvolitev, izvolili Marjana Rogla.

Najpomembnejši akt, ki ga je sprejela skupščina izobraževalne skupnosti SRS na svoji prvi seji, so enotne osnove meril za financiranje dejavnosti vzgojno-izobraževalnih zavodov v prihodnjem letu. Te osnove meril so sestavljene tako, da bodo — po izre-

1968: strokovno šolstvo naj postane enakopraven del slovenskega šolstva

Vprašanje članu Izvršnega sveta Skupščine SRS dr. Vladimiru Bračiču in njegov odgovor »Prosvetnemu delavcu«

Kot vse kaže, bo finančna stran v problematiki našega šolstva tudi v prihodnjem letu ena poglobitnih skrbi; predvsem bi Vas prosili, če bi nam odgovorili, kako se bo uredilo financiranje srednjega strokovnega šolstva — ali so glede tega že kakšni jasnejši obrisi?

Uvodoma moram, žal, pritrčiti vaši ugotovitvi, da bo finančna stran v problematiki našega šolstva tudi v prihodnjem letu ena poglobitnih skrbi. Po podatkih zveznega sveta za izobraževanje in kulturo so se izdatki za redno dejavnost šolstva v letu 1967 v odnosu na leto 1966 v vsej državi povečali za 23,4%. V SR Sloveniji pa za 14,5%. V prvi polovici leta 1967 so se vsi izdatki za šolstvo iz rednih virov v SFRJ povečali v odnosu na leto 1966 za 20%, v SR Sloveniji pa samo za 3,5%, kar še posebej govori o skoraj popolni odsotnosti investiranja v šolske objekte! Če pristojimo še od gospodarstva zbrana sredstva za strokovno šolstvo, bi znašal porast okrog 8%.

Navedeni podatki so dovolj prepričljiv argument, zakaj naš izvršni svet, podprt od republiške skupščine in vseh vodstev družbeno političnih organizacij odločno zahteva delimitizacijo prispevnih stopenj in zakaj za nas ni sprejemljiv predlog zveznega izvršnega sveta za znižanje stopenj od letošnjih 27 na 26 v letu 1968. Takšno vsiljeno znižanje prispevnih stopenj bi pomenilo v letu 1968 manj sredstev za republiške potrebe in s tem če ne manj pa vsaj tudi ne več sredstev za šolstvo. Naša akcija za delimitiranje prispevnih stopenj pomeni dejansko zahtevo, ki je usklajena z doseženo stopnjo splošnega razvoja ter intencijami družbene in go-

spodarske reforme, da se zvezni organi dokončno odpovedo pravici do predpisovanja na jugoslovanskih poprečnih sloneh stopenj, ki postajajo vse bolj absurde, ter da prepuste skrb za urejanje odnosov med gospodarsko in negospodarsko sfero nacionalnim oziroma republiškim skupnostim. (Pri tem želim opozoriti, da seveda odprava limitiranih stopenj ni

nobena čarobna palica, ki bi nam čez noč rešila vse probleme).

Zvezni poprečki so za našo nacionalno skupnost vedno bolj neugodni in vse bolj pomenijo cokolozvoja. Slovenska skupnost zato zadnja leta objektivno in po zveznih predpisih prepuščenih ji sredstev ni mogla izvajati za šolstvo bistveno več in tako se je situacija iz leta v leto zaostrovala. Zato smo k financiranju srednjega strokovnega šolstva pritegnili vedno bolj gospodarske organizacije, ki so prispevale po prostovoljnem dogovoru. V letu 1966 so ti prispevki gospodarstva znašali 57,2 milijona N-din ali 62,8% vseh sredstev za financiranje srednjega strokovnega šolstva. Znanje so težave tega zbiranja. Poleg tega pa tak način financiranja srednje strokovno šolstvo postavlja v poseben, neenakopraven položaj.

Izvršni svet je zato sklenil, da ne glede na določeno višino prispevnih stopenj vključi srednje strokovno šolstvo v enoten sistem financiranja in zanj odredi tudi stalne zakonsko določene virov sredstev. Sredstva za srednje stro-

kovno šolstvo se bodo zbirala pri republiški izobraževalni skupnosti, ki jih bo razdeljevala šolam po pogodbi, sloneči na določilih enotnih meril, ki jih je njena redna skupščina sprejela v petek, dne 22. decembra. Pri gospodarski zbornici SR Slovenije je formirala že več iniciativnih odborov za ustanovitev posebnih izobraževalnih skupnosti za nekatere dejavnosti gospodarstva. Ko bodo te skupnosti ustanovljene (nekateri bodo že januarja), bo financiranje vključenih šol postala njihova naloga. Skrebele pa bodo za ureditev mrež strokovnih šol in za njihovo boljše in uspešnejšo povezavo z gospodarskimi organizacijami ustrezne panoge.

Pričakujemo, da bo na ta način strokovno šolstvo kot enakopraven del vsega slovenskega šolstva v letu 1968 zaživel normalnejše življenje, čeprav objektivno ni pričakovati večjih finančnih sredstev.

Izkoriščam to priložnost, da vsem delavcem šolskih ustanov zaželim vse dobro v letu 1968!

Kako bi šole lahko prešle na petdnevni delovni teden

O problematiki v zvezi z uvedbo petdnevnega delovnega tedna na šolah in o ukrepih za postopno uvajanje deljenega delovnega časa so v zadnjem času razpravljali večkrat tudi na republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo. Kolikor so mnenja ob teh vprašanjih različna, pa lahko omenimo nekatera stališča, ki se bolj ali manj jasno že očrtujejo.

V skladu z zahtevo, naj ima šolsko leto najmanj 210 dni pouka, bi se moralo z uvedbo petdnevnega tedna število delovnih tednov povečati od sedanjih 35 na 42. Ker so bili doslej urniki in predmetniki šol prilagojeni na 6-dnevni delovni teden, se lahko prehod na 5-dnevni teden izvrši samo z uveljavitvijo novega šolskega koledarja, ki bi določil podaljšanje trajanja pouka na račun dosedanjih prostih dni v zimskih in letnih počitnicah in na račun drugih prostih dni med šolskim letom.

Pouk bi se moral na vseh šolah začeti že 1. septembra. Naslednji doslej pouka prosti dnevi bi postali dnevi pouka oziroma kot spominski dnevi s proslavo, ki niso pouka prosti: 30. december (prvi dan novoletne jelke), dnevi od 21. do 27. januarja (6 dni zimskih počitnic), 8. februar (Prešernov dan), štirje dnevi od 27. do 30. aprila (ustanovitev OF), 2 dneva, ki ju določi ravnatelj, en dan (od dveh) za šolski izlet in dan občinskega praznika. To bi bilo skupaj 20 dni. Sedem športnih dni, ki jih predpisuje učni načrt za telesno vzgojo kot dneve pouka, naj bi šole organizirale ob sobotah. Ker je zaradi izpada delovnih sobot treba pridobiti 35 dni pouka, se mora pouk na šolah podaljšati še za 8 delovnih dni: pouk, ki se je doslej končal praviloma 20. junija, bi se moral končati okrog 30. junija.

Taka uvedba šolskega koledarja je izvedljiva v okviru sedanjih zakonskih predpisov, vendar pa bi novi šolski koledar zahteval naslednje spremembe:

— spremeniti bi bilo treba predmetnike osnovnih in srednjih šol. Sedanji predmetniki temeljijo na 6-dnevem delovnem tednu, ob spremembi na 5-dnevne bi moralo ostati neokrnjeno letno število dni pouka in letno število učnih ur, ki je določeno za vsak predmet;

— spremeniti bi bilo treba urnike šol in jih prilagoditi 5-dnevni delovnemu tednu;

— v prostih sobotnih dopoldnevih bi bilo treba organizirati športno dejavnost za učence, ker je šola dolžna skrbeti tudi za organiziran prosti čas učencev — to pride v poštev predvsem za tiste učence, katerih starši so ob

sobotah zaposleni (industrija, trgovina, gostinstvo, transport).

Prevladuje mnenje, da je mogoče novi šolski koledar uveljaviti za osnovne šole in za veliko večino srednjih šol. Ni ga pa v sedanjih pogojih mogoče uvesti za tiste poklicne šole, ki imajo periodični pouk od treh do štiri in pol mesece na leto. V tem primeru pouka ni mogoče podaljšati.

ti, ker bi se sicer močno skrajšala doba praktičnega pouka na delovnih mestih v gospodarskih organizacijah. Takih šol je bilo v šol letu 1966/67 v Sloveniji 60 z 21.094 učenci.

Navedene spremembe bi bilo mogoče uveljaviti s šol. letom 1968/69. Nekaj šol naj bi eksperimentalno uvedlo petdnevni pomen pouka (Nadaljevanje na 3. strani)

MIRNO IN USPEHOV POLNO LETO 1968!

Človeške roke, bodite vezi človečanstva. Kakor katedrala človečanske skupnosti, kakor himna ustvarjalnosti ter pesem moža in žene. In dobro naj se pretaka iz roke v roko kakor nemi sprev življenja. In trdo delo ter zameten dotik naj bosta ista znamenja človeških rok, ki ustvarjajo svetlobno Besedo in pogumno Dejanje. (A. Rodin — »Katedrala«)

ZVESTIM NAROČNIKOM, BRALCEM, SODELAVCEM IN PRIJATELJEM LISTA

želita v novem letu uspešnega sodelovanja in obilo osebnega zadovoljstva

uredništvo in uprava Prosvetnega delavca

*

Republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije

želi svojim članom uspešnosti v naših skupnih prizadevanjih in srečno 1968!

Dvajset let medicinske šole v Mariboru

USPEŠNE NOVE POTI ZA USPOSABLJANJE STROKOVNJAKOV

Minilo je dvajset let, kar obstaja mariborska medicinska srednja šola, ustanova, ki je dala zdravstvu stotine strokovno, teoretično in praktično usposobljenih delavcev. Njena prizadevanja, da bi našla nove poti za vzgojo dijakov, bolj sodobne in uspešne učne metode, nove možnosti za usklajevanje teoretičnega in praktičnega pouka, eksperimentalno delo in ustanavljanje lastnih učnih baz, so vzbudila zanimanje sorodnih ustanov pri nas in v zamejstvu.

Šola za medicinske sestre v Mariboru je bila ustanovljena leta 1947 kot dveletna šola, od leta 1950 pa traja šolanje štiri leta. Od 1960 dela pod sedanjim imenom in po programu reformirane šole. Ima tri smeri: ambulantno-bolnično, otroško in ginekološko-porodniško.

Od ustanovitve je gostovala v različnih, večidel malih in neustreznih prostorih. Velike potrebe po zdravstvenem kadru pa so zahtevale, da dobi šola novo stavbo. Tako je bilo zgrajeno moderno in funkcionalno poslopje, ki je omogočilo, da je lahko šola sistematično uredila organizacijo teoretičnega pouka in dvignila delo na današnji nivo.

Medicinska šola vzgaja bodoče zdravstvene delavce, ki morajo biti usposobljeni za delo na odgovornih in zahtevnih delovnih mestih. Zato vključuje v učni program poleg splošno izobraževalnih in strokovnih predmetov tudi praktično delo. Medtem ko poteka pouk v prvem letniku še v šolskih kabinetih in funkcionalnih učilnicah, se dijaki v drugem letniku že selijo v razne mariborske zdravstvene ustanove, kjer se postopoma seznanjajo z vsemi fazami svojega bodočega poklica. Tako tudi praktične učne baze dajejo praktikanom potrebno znanje, jim vzgajajo human odnos do bolnika in čut odgovornosti.

Dijaki delajo praktično na internem, otroškem in kirurškem oddelku splošne bolnišnice, v porodniško-ginekološkem oddelku, pa tudi v preventivnih ustanovah in na terenu. Na internem oddelku se usposablja dijaki splošne in otroške smeri. Opravljajo osnovno nego bolnika in se uveljavljajo v osnovno in specialno nego internega bolnika. Na otroški oddelku pridejo, ko že imajo vse leto teoretični in praktični pouk o negi otroka. Praktikanti na kirurškem oddelku morajo obiskati vsa delovna področja oddelka, v prisotnosti medicinske sestre pa opravljajo tudi posamezne posege. Bodoče sestre — babice opravljajo praktično delo v porodnih sobah, otroški staciji, pa tudi v dispanzerju za žene in otroke. — Posebno pozornost posvečajo tudi ekonomiki gospodinjstva in teh-

niki prehrane. Šola je organizirala tudi izredni študij in tako omogočila mnogim, ki so v rednem delovnem razmerju, da si pridobijo dodatno kvalifikacijo.

Zdravje ni samo odsotnost bolezni, ampak popolno psihično, fizično in socialno blagostanje. Za zdravje mora skrbeti ne le posameznik, ampak vsa družba. Njeni naporji pa bi ostali brezuspeš-

ni, če posameznik ne bi bil zdravstveno prosvetljen in zdravstveno vzgojen. Nalogo zdravstvenega vzgojitelja lahko uspešno opravlja ravno medicinska sestra.

Zdravstveno - prosvetno in vzgojno delo na šoli je zelo živahno. Zajema več področij: patronažno dejavnost, psihoprofilaktične tečaje, tečaje prve pomoči, tečaj za nego bolnika na domu in za nego dojenčka, zdravstvenovzgojno delo v porodnišnici in materinskem domu in na nekaterih osnovnih šolah v Mariboru. Šola je ustanovila s pomočjo zdravstvenega doma in RK posvetovalnico za otroke in žene v Miklavžu in organizirala patronažno dejavnost na območju bivše občine Tezno.

Dijaki sodelujejo tudi pri družbenem delu. Uveljavljajo se v mladinski organizaciji, v podmladku RK, v planinskem društvu in imajo razvite samoupravne organe, razredne skupnosti in šolsko skupnost. Na šoli je lepo organizirana tudi kulturna dejavnost, dijaki sodelujejo na proslavah na zavodu in drugod, na šoli razstavljajo svoja dela akademskih slikarjev, na literarnih večerih pa nastopajo mariborski književniki.

Šola skrbi tudi za strokovno izpopolnjevanje svojih sodelavcev, zato prireja "klinične večere", kjer predavajo priznani strokovnjaki, pa tudi večdnevna strokovna izpopolnjevanja. V stalnih stikih je s sorodnimi šolami, s slovensko in jugoslovansko zdravstveno službo, redno sodeluje s Svetovno zdravstveno organizacijo in ima svojega predstavnika v

Panelu strokovnjakov za sestristvo.

Inštruktorice šole so bile na strokovnem izpopolnjevanju v inozemstvu, in sicer za intenzivno nego v Amsterdamu, za kirurško nego v Švici, za osnovno nego bolnika v Švici in ZDA, za nego otroka in anatomijo na Škotskem, za organizacijo zdravstvene službe in mentalno higieno na Norveškem, za okupacijsko terapijo v Angliji in za patronažno službo v skandinavskih deželah, Angliji in na Poljskem.

Predstavniki šole so se udeležili tudi konference SZO o vzgoji zdravstvenega kadra ter konference SZO o šolanju babic v Moskvi in Zenevi in mednarodnih konferenc Rdečega križa o sestriški službi v Lausanni in na Dunaju.

Na univerzitetni kliniki v Amsterdamu, ki je največja bolnišnica na Nizozemskem, ima šola redno podiplomsko učno bazo za intenzivno nego bolnika. Skupine diplomiranih sester, ki jih vedno vodi eden od članov učiteljskega zbora, se kontinuirano menjajo vsaki šest mesecev.

Živahni stiki s strokovnimi službami doma in v tujini pomagajo, da lahko šola organizira vzgojo bodočih zdravstvenih delavcev bolj življenjsko in uporabno ter da hitreje sledi zahtevam zdravstvene službe.

Zdravje, največjo človeško dobrino, ki je koristna za posameznika, njegovo družino in družbo, bomo ohranili le z načrtnim in skupnim delom. T temu pa bo medicinska srednja šola v Mariboru tudi v bodoče prispevala svoj delež.

Velimir Batič

Ali je tako prav?

Vsem nam je pri srcu izobrazba in vzgoja naše mladine. Zato pa nikoli ne bomo dovolj osvetlili vprašanj in pokazali težav, ki so z njenim šolanjem v zvezi. Če pa hočemo zares pomagati mladini in sebi, moramo biti resnično odkriti. Eno takih dejstev je, da šolniki mnogokdaj ne vidijo perečega stanja mladine v celoti, to je: t u d i z vidika nje same in staršev. To se dogaja dostikrat, posebno v primerih, ko sami vzgojitelji niso obenem starši mladine, ki se šola. Skušajmo potrpečljivo pregledati nekaj dejstev!

ALI JE SAMO MLADINA KRIVA?

Oglejmo si kar neki razred gimnazije s pisalom v roki, da bomo stvarni. Govorimo z vsemi dijaki in njihovimi starši: kako so zadovoljni z uspehom v šoli, z napredkom otroka, ali imajo težave in kakšne... Odgovor bo, da so v s i otroci — odličniki in slabši — zelo živčni z vsemi posledicami... Kako to? Ali so vzroki le zunaj šole? Odgovori: Naša se uči do polnoči, naš do dveh ponoči, naš vstaja ob štirih (potem ko gre spat ob enajstih ali pozneje...), ker sicer ne more zadovoljiti vseh šolskih zahtev... Ali je to potrebno?

Poglejmo! Šolskih dni je v tednu šest, ur pa okoli 37 (na fakulteti jih sme biti le 30!), predmetov pa je... Pouk je skoro povsod v dveh izmenah in v tem primeru morajo dijaki vsaj dvakrat tedensko priti dvakrat v šolo: zjutraj k telovadbi in drugič k tehničnemu pouku, kar jim vzame tri ure časa, od dveh pa je že pouk s petimi, šestimi urami... Če je pouk dopoldne, morejo nekateri (ne vsi) steči domov h kosilu in se v teku vrniti s polnim želodcem k

telovadbi — dve utrudljivi uri. Ko se okoli pol petih vrnejo, naj se pripravijo do zjutraj iz petih, šestih predmetov. Ali ima taka telovadba kak pomen, ali ne uničuje bolj zdravja učenca, kot jim koristi? To bi bil nekdo dolžan preveriti!

Dodajmo k navadnemu učenju še posebno zahtevne predmete v nekaterih razredih, npr. fizika in matematika, ali pri nekaterih učiteljih, ko so naloge — vaje iz tujih jezikov dolge deset in več (do 20) strani. Seštejmo take priprave za 5 do 6 ur pouka in dobimo kar 10 in več ur. Kje naj jih dijaki »vzame«? Edino na škodo svojega zdravja... In kje naj vzame dijak potrebiti čas za šport, za branje, če že ne govorimo vsaj o skromnem razvedrilu? In vse to terjamo od njega že v šoli. Ko bi se vsak učitelj — profesor zamislil, uživel v učenca z vsemi njegovimi dolžnostmi od dne do dne, bi ga pogovori pretreslo ter bi se vprašal: 1. kdo dela v službi, poklicu 12 do 14 ur in še več — in ali smemo doraščajočemu mladostniku nalagati toliko telesnega in duševnega napora? 2. kakšne posledice ima vse to tako za otroke, njih starše in vso družbo?

KAJ IN KAKO IZBOLJŠATI?

Navedli smo že telovadbo, ki v tej obliki ne služi svojemu namenu. Zelo mnogo negodujemo zaradi tehničnega pouka, odkrito pa se ne pogovorimo, zlasti ne s starši, o njem: ali ima tak pouk kak pomen? Npr. risanje električnega zvonca in podobno, ne da bi ga jim pokazali ali jih naučili popraviti ga. Samo risaka teorija, kot da se vsi pripravljajo za inženirje. Toda inženirji obsojajo take vrste pouk na gimnazijah. Revidirati bi bilo treba ves predmetnik gimnazij, ki ga natrpavajo vedno bolj tako z novimi predmeti kot z novo snovjo. Sicer se učeniki, eksperimentirajo z novo snovjo (npr. matematika, ki ji niti nekateri profesorji niso kos in ne soglašajo z uvedbo »nove« matematike). Posebno vprašanje so tuji jeziki, ki se ga niti enega ne naučijo toliko, da bi mogli pasivno uporabljati literaturo v njem. In pregledati bi morali, kako je s poukom materinščine, zakaj prošnje in drugi pisni »izdelki« absolventov naših gimnazij pričajo o skrajni primitivnosti — čemu potem ves pouk toliko let?

Šolski svet se še vse premalo ukvarja z vprašanji pouka in vzgoje, z njimi so premalo povezani starši, ki tudi na svojih razrednih sestankih mnogokrat zaman govorijo o svojih in dijaških težavah, ker njihov glas ne pride iz razreda niti na hodnik. Ali ni dolžnost razrednika, da poroča natančno — recimo kar po zapisniku! — o željah in pripombah staršev tako ravnatelju kot šolskemu svetu? Odkod naj šolski svet ve za stanje na šoli, za potrebe itd.? Ali je sam sebi namen? Premnogo je teoretiziranja o šolah, premalo je praktičnih, dejanskih posegov in premalo posluha za doraščajočega človeka — vse to se nam bo hudo mačkalo. Poglejmo znanje in zdravje naše visokošolske mladine, pa se bomo zgrozili. Od stopnje do stopnje je slabše z enim kot z drugim — za vse to pa smo vendar — vsi odgovorni!

Eden za druge

Kako bi šole lahko prešle na petdnevni delovni teden

(Nadaljevanje s 1. strani)

uk na teden že v letnem semestru 1967/68, in sicer pod strokovnim vodstvom zavoda za šolstvo in pedagoškega instituta.

V zvezi s prehodom na nov delovni čas v šolah pa bo nujno treba zagotoviti investicijska sredstva za gradnjo predšolskih zavodov in osnovnošolskega prostora v tistih večjih središčih, kjer še nimajo pogojev za enopolizmenični pouk, ki zagotavlja najmanj polovici učencev podaljšano bivanje v šoli.

Vse šole, ki imajo manj kot dvojniški pouk, bi morale organizirati podaljšano bivanje v šoli za tiste učence osnovnih šol, katerih starši so v času, ko ni pouka, zaposleni. Razen tega bi bilo treba za te učence zagotoviti v šoli poleg malice tudi kosilo. Stroške za učitelje v okviru podaljšane bivanja bo morala zagotoviti temeljna izobraževalna skupnost, k stroškom za prehrano učencev pa naj bi prispevali sredstva poleg temeljne izobraževalne skupnosti še starši in skupnosti otroškega varstva.

Tiste osnovne šole, ki imajo enoizmenični pouk, pa naj bi v prihodnjem šolskem letu prešle na celodnevni pouk. Ustrezne spremembe predmetnikov in učnih načrtov ter navodila za organizacijo pouka, kot jo zahteva celodnevni program življenja in dela v šoli od 8.30 do 17. ure, naj bi upoštevale 4 do 6 šolskih ur pouka, čas za kosilo in čas za utrjevanje, ponavljanje in izdelavo nalog, za prostovoljne dejavnosti in druge oblike rekreacije. Celodnevni program življenja in dela v šoli zahteva ustrezno organizacijo priprave toplih obrokov, ureditev jedilnic, telovadnice, igrišča in druge prostore za prostovoljne dejavnosti in rekreacije učencev. V večini šol bo treba v te namene vložiti znatne investicije.

CZ.

Ljubljansko mladinsko gledališče je uprizorilo 21. decembra v počastitev 100-letnice dramatičnega društva in otrokom za novo leto krstno predstavo LEOPOLDA SUHODOLČANA »NAROBNE STVARI V MESTU PETPEDIK«. To veselo in zabavno igr oziroma moderno pravljico s prinesli alegorijske je režiral Miran Herzog, imenitno sceno pa je zasnoval Avgust Lavrenčič. Na fotografiji prizor iz nove slovenske mladinske igre (Sandi Pavlin, Milena Grmova, Jože Mraz in Metka Leskovska).

KAJ PRAVZAPRAV HOČEMO?

Če prebiramo naše stanovsko glasilo Prosvetnega delavca od številke do številke, najdemo vsakokrat ta ali oni članek, ki govori več ali manj prepričljivo o spremembah v našem šolstvu. Precej let je že od osvoboditve in v teh letih opazimo v šolstvu tudi dolečen napredek. Če pa bi danes, po tolikih letih, vendarle natančneje pregledali rezultat teh večletnih prizadevanj, bi bili najbrž precej presenečeni. Še vedno nismo zadovoljni, še in še iščemo novih poti in načinov za izboljšanje. Kaj bi pravzaprav radi, se

sprašujemo prosvetni delavci, posebno tisti, ki delamo na tem področju že trideset ali štirideset let.

V tem času so šli skozi naše šole mnogi rodovi, mnogi učenci so dosegli veliko, tako v gospodarskem kot v političnem življenju ali pa v vojski.

Po večletnem eksperimentiranju, ki je šlo največkrat na škodo šolarjev, pa danes zopet ugotavljamo, da je naše šolstvo neustrezno.

Spet trdimo, da so učenci preobremenjeni z učno snovjo, začeli smo govoriti o skrajšanem učnem tednu itd. Vse lepo in prav, samo kakšen bo zopet konec tega najnovejšega eksperimentiranja?

Če prelistamo Prosvetnega delavca samo nekaj let nazaj, moramo prebrati, s kakšno ihto smo nekoč ustanavljali osemletke, jih nato ukinjali in prešli na nižje gimnazije, ukinili tudi te in ustanovili osemletke.

Zakaj vse to? Hoteli smo, da bi čim več naših ljudi dobilo srednješolsko izobrazbo. Izkazalo pa se je, da je bila to le dobra, a neuresničljiva zamisel. Medtem ko so včasih nadaljevali šolanje

le nadarjeni in tisti, ki jih je učenje res veselilo, pa smo v teh časih začeli siliti v šolo vse od kraja — tudi one, ki niso imele ne sposobnosti ne veselja. Rezultat vsega tega so bili porazni odstotki zaključnih učnih uspehov.

Še danes so spominjani neke republiške konference pedagoških delavcev, ki je bila v Ljubljani prva leta po osvoboditvi. Tam smo veliko govorili o novi, sodobnejši šoli in novih učnih načrtih. Mnogi so takrat menili, da je bilo tudi v dotedanjih šolah marsikaj dobrega in da vsega po vrsti ne gre zanikati. Drugi so zopet trdili, da v osnovni šoli v višjih razredih diferenciacija ni potrebna. Da tam ni več potrebno kmetijstvo ter praktična gospodarska znanja, ker bomo pač imeli z leti dovolj agronomov, ki bodo na voljo vsakomur, ki jih bo potreboval. Mnogi od nas, ki smo službovali na podeželju, pa smo gledali na to trditve skeptično. Dobro smo poznali razmere in vedeli, kako hvalječni so bili ljudje učitelju, ki je naučil otroke cepiti sadno drevje, čebelariti, spoznavati trave...

Kako zadovoljni so bili podeželski ljudje, kmetje ali tovarniški delavci, če so mogli dopolniti znanje v kmetijskih nadaljevalnih

šolah, ki jih takrat ni bilo malo. Morda pa bi bilo tudi danes prav, če bi podeželske šole in njihove potrebe nekoliko drugače obravnavali? Gospodarska reforma je prenekatim pokazala pot tja, od koder so prišli v tovarno. Mnogo govorimo, da je treba naše kmetijstvo izboljšati — za to pa bodo potrebni ljudje, ki bodo zopet pripravljani resno poprijeti za poljsko delo.

Menim, da je prav, če gremo v korak s časom, če posnemamo druge, naprednejše narode. Slabo pa je, da si iz leta v leto privoščimo toliko novih sprememb in ne upoštevamo tega, kar je že doletelo pokazalo dobre rezultate.

Stara resnica še vedno drži: brez truda ni ničesar. Tudi strah pred obremenjevanjem naših otrok je bil upravičen le tedaj, ko so bili naši učni načrti res prenatrpani z razno snovjo. Od takrat — do danes pa smo jih že toliko redčili, krajšali in spreminjali, da se človek sprašuje, kaj naj od vsega sploh še ostane? Vem, da nisem povedal ničesar novega, morda mi bo tudi kdo oporekal, da nimam prav. Ne bom mu zameril, če mi bo znal odgovoriti na vprašanje, postavljeno v tem prispevku.

Nace Vodnik

Zapis z osnovne šole Janka Premrla-Vojka v Kopru

Učni listki, knjige in potujoče risbe

Starši in šola Franca Osojnika v Ptuj

Če prideš v šolo nenapovedano, kraččas. Vsak ima svoje obveznosti, načrtne razpredalčke. V šoli simbolizira to načrtnost urnik. To me je naučil prvi dan obiska na osnovni šoli Janka Premrla-Vojka v Kopru. Zaposlena je bila ravnateljica Cirila Mešec, dopoldanske pouka nista imeli niti učiteljica Vilma Jenkova niti Elka Omahnova. Priložnost za razgovor se je samovoljno prestavila na naslednji dan.

Kakšne pogoje za moderen pouk ima šola, v kateri sta dve izmenili? — smo kar takoj povprašali ravnateljico šole Janka Premrla-Vojka. Jasno, odveč je govoriti o kabinetnem pouku, kaj pa poskusi individualiziranega pouka? — Zanj so pogoj povsod enaki — nam je odgovorila, težava je tam, kjer so oddelki preštevni. Tak pouk je nedvomno uspešen, to vidiš v samem razredu, kjer ostaja ob polni zaposlenosti nadarjenih več časa tudi za slabše učence.

Ali imate na vaši šoli primerno usposobljene učitelje? — V nižjih razredih imajo vsi učitelji od 1. do 5. razreda strokovni izpit, v višjih pa so zaposleni učitelji z večletno prakso. Tudi z mladimi smo zadovoljni. Ob dobrem mentorstvu se hitro prilagodijo, ob zgledih strokovno rastejo.

Učni uspeh na tej šoli je 92-odstoten. Po uspehu prednjačijo — kot po navadi — nižji razredi, kjer je uspeh 95-odstoten, medtem ko izdela v višjih 85 odstotkov učencev. Težavnost prehoda iz nižjega v višji razred uspešno odpravljajo z dobro povezavo učiteljskega s hospitacijami med učitelji petega in šestega razreda.

Največji problem te šole je pomanjkanje prostorov. Letošnje leto pa je prineslo vendarle upanje na bolje: šoli so zagotovili telovadnico, iz sedanjih stavb bodo prešli tudi upravne prostore. Prostorski problem pa bo zadovoljivo rešen šele tedaj, ko bo zgrajena šola v Semečeli.

»TOVARNA« UČNIH LISTKOV

Z učiteljico Vilmo Jenkovo sva se pogovarjali v razredu. Pa to ni bilo tisto okolje, v katerega si jo v mislih predstaviš. To je le eno, resda najvažnejše, ono drugo pa je najbrž njena delovna soba, doma. Delavnica najtemeljitejših priprav, kar si jih moreš zamisliti, tovarna učnih listkov. Noče govoriti o uspehu pri svojem delu, zato pa mi pove drugi: — Pravo čudo je, kako njeni učenci znajo, pa naj dobi v razred takšne ali drugač-

ne. Po dveh mesecih se bodo čudovito izražali... — Povedala je, da je uporabljala doslej predvsem listke za utrjevanje in razvoj, letos pa delajo učenci razporejeni po težavnostnih stopnjah. Veselo se takšne ure, tekmujejo med seboj, kdo bo rešil več nalog. Dogaja se, da pričakuješ od kakšnega učenca preveč, ali zahtevaš premalo. Rešitev na učnih listkih je zgovoren dokaz za učenčev napredek ali nazadovanje. Včasih se zgodi, da reši učenec tudi po osem listčev v eni uri, in drugič, da so rezultati slabši in rešitve počasnejše. To pa je že opozorilo za učitelja, da je snov premalo utrjeval.

Učenci Vilme Jenkove so »doma« v 4. razredu. Prav naslednji dan so bili domeni za skupinski pouk. Delo so imeli porazdeljeno, vsak je imel že zbrano gradivo, po katerega stopijo nekateri celo v študijsko knjižnico. Organizacija odlično — bi rekli temu, ko so mi pripovedovali, da so ob neki priložnosti napravili v razredu poskus. Ena od učenk je postala tovarišica, tovarišica pa je »hospitirala«. Skupinski pouk je potekal »tako, kot če bi bila ona v razredu«. Živahen in zanimiv pouk, v temle razredu. Kratkotrajno in uspešno hkrati. Kdo bi si želel še več?

NI MIRU MED KNJIGAMI

Nesrečno izbrana ura je bila to. Ves čas je trkalo na vrata in knjižničarka šolske knjižnice je morala vedno znova sedati za svojo službeno mizo. Učenci so prosto izbirali knjige s polic, si jih izposojali, vračali, povpraševali za nasvete. Mnogo polic je bilo že skoraj izpraznjenih, to so knjige za domače branje in bralno značko. Poleg leposlovnih knjig imajo otroci na voljo tudi poljudnoznanstvene, ki pomenijo dopolnilo k učenju obveznih predmetov.

Odkar je morala Ruža Piškova vzeti slovo od svojega pravega predmeta — srbohrvaščine, ki jo je poučevala 15 let, prebije vse dopoldneve in mnoge popoldneve v tem, letos povsem preure-

jenem prostoru, poleg tega pa študira tudi knjižničarstvo na PA. Na skrb ima še ureditev strokovne knjižnice, trenutno pa je na vrsti katalogiziranje knjig. V knjižnici imajo 2500 knjig, 360 pa jih je že »v rabi«.

Tudi to je svojevrstno, začetniško delo — je pojasnila. Otroke je treba dobro poznati, odkrivati njihove interese in vzbujati veselje do branja. — Mnogo takih, ki doslej sploh niso hodili v knjižnico, ti je že uspelo pridobiti. Pa tudi oni, ki so bili

haja iz koprškega okolja: zato imajo najbrž izdelki otrok te šole poseben čar. Ločijo se od ostalih, tipično tukajšnji so, mediteransko okolje jim je vtisnilo svoj pečat. Deset let sodelujejo z njimi na bienalu v Novem Sadu (dani so dobili bronasto medaljo), razstavljajo jih v Zagrebu, Beogradu, Varšavi, Benetkah, pošiljajo jih v Indijo. — Otroške risbe in izdelki morajo potovati, ni dovolj, da jih samo oceniš in potem spraviš v omaro — je pribila. V desetih letih, kar je Elka Omah-

Ze pred leti so učitelji osnovne šole Franca Osojnika v Ptuj začeli uspešno sodelovati s starši učencev. Zunanji sodelavci so se lepo uveljavili v svetu šole in pionirskem staršinskem svetu, sedaj pa deluje na šoli tudi svet staršev, ki so ga izvolili na zboru staršev šole.

Letos so učitelji sestavili okvirni načrt vzgojnega in izobraževalnega dela, razredniki pa socialno sliko učencev, ki jim bo pomagala pri sistematičnem vzgojno-izobraževalnem delu. Ravnateljstvo šole je poslalo delovni načrt v obravnavo in dopolnitev samoupravnim organom šole in zboru staršev. To je bilo posebno vzpodbudno za starše, ki doslej niso poznali vsega dela šole.

Sola prireja skupne izlete staršev, učencev in učiteljev. Lani so organizirali šolo za starše, učitelje pa so prirejale vzgojna predavanja v krajih izven Ptuja.

Sola je pred leti dobila nove prostore, zaradi česar se je tudi delo v njej lažje začelo. Danes sprejema šolsko malico 85 odstotkov učencev in prav toliko jih ima tudi topli obrok. Letos so organizirali varstvo otrok zaposlenih staršev, v katerem je 35 otrok. V šoli so 803 učenci, ki so vključeni v interesne dejavnosti v okviru pionirske in mladinske organizacije.

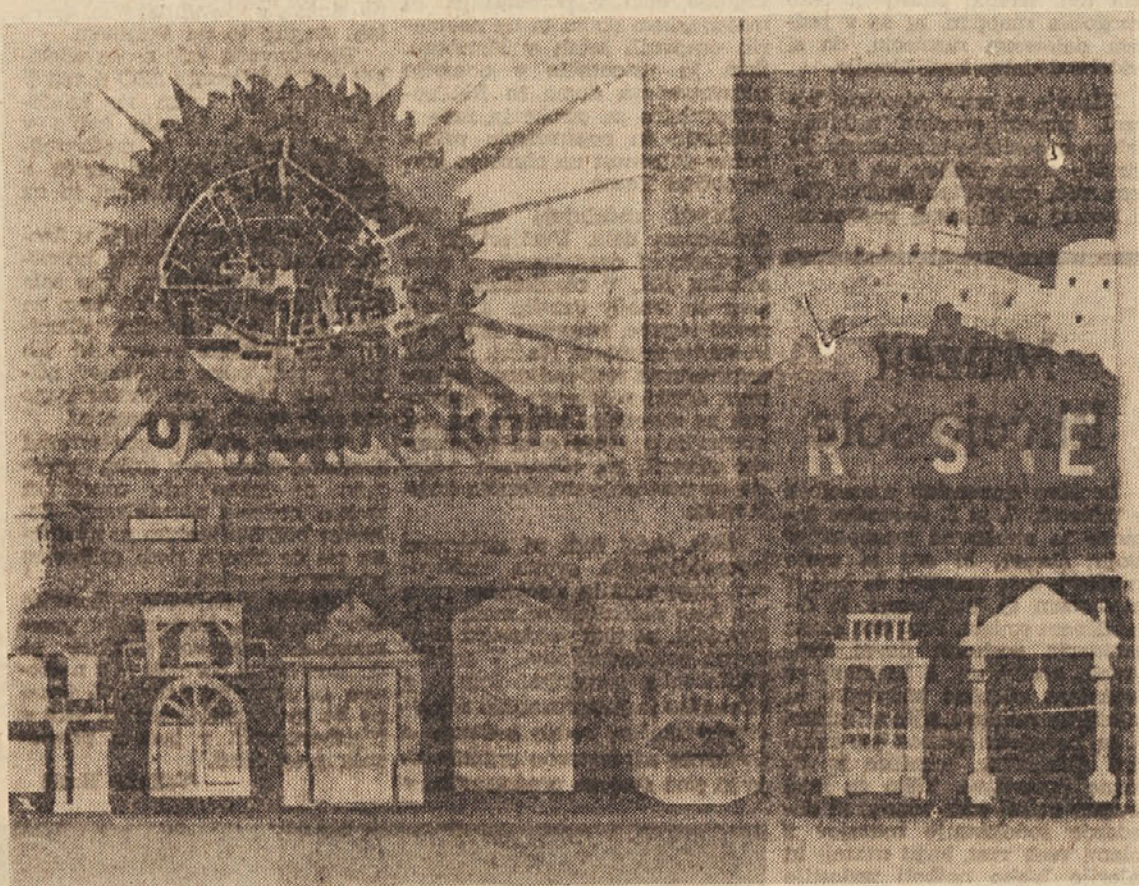
Vzgojitelji pomagajo slabim učencem, odličnjake pa vključujejo v interesne krožke. Učenci so v zadnjih letih prejeli več priznanj in pohval, kot dobri matematiki in šahisti, so zmagali na republiškem prvenstvu, v taboru Šutjeska pa so predstavljali slovenske pionirje v Jajcu. Sodelujejo s pionirji Varazdina in Zuzemberka, prihodnje leto pa bo njihov pevski zbor gostoval na Češkem.

Na zadnji učiteljski konferenci in na seji sveta staršev so ugotovili, da uspehi učencev niso najboljši. Iskali so tudi vzroke za neuspeh in ugotovili, da je treba pripisati velik del krivde učnim načrtom, ki preveč obremenjujejo šolarja. Če hočemo uresničiti tako obsežen program, moramo ustvariti boljše pogoje za delo v šoli, pa tudi za delo učencev doma. Otroci, katerih obo starša sta zaposlena, so veliko sami doma in ne najdejo prave vzpodbude za učenje. V sedanjih pogojih pa varstva ni mogoče organizirati. V šoli, čeprav je nova, ni prostora, pa tudi denarja za vzgojitelje ni. Učenci — ponavljalci ne kažejo pravega zanimanja za šolsko delo in mnogokrat ovirajo pri tem celo druge. Uprava šole bo poostriila disciplino šolskega obnašanja, nekaj primerov pa bo individualno obravnavala s straši.

Starši so predlagali, naj bi tudi člani sveta staršev skupaj z učitelji obiskali nekaj družin, ki še slabo sodelujejo s šolo. Starši in učitelji so predlagali marsikaj koristnega za vzgojno delo z mladino v Ptuj. Te predloge bodo posredovali občinski skupščini, upravi kina in starem na roditeljskih sestankih.

Za ustvarjanje takih odnosov med domom in šolo in za široko razvito samoupravljanje na šoli pa gre priznanje predvsem ravnateljici Katici Bračkovci, ki je znala zainteresirati učiteljski kolektiv in starše ter tako pripomogla, da je šola res postala družbena ustanova.

A. Ziberna

Turistične prospekte, ki so jih razstavili učenci osnovne šole Janka Premrla-Vojka na letošnji razstavi JPI v Slovenskem etnografskem muzeju, bi bilo vredno zaščititi

Iz elektrogospodarskega šolskega centra v Novi Gorici

Z novo delovno halo povečane možnosti pouka

EGSC Nova Gorica je po preselitvi iz Cerknega v Novo Gorico (1963) doživel precejšen razmah. Stavba, ki je tedaj obetala, da bo ustrezala vsaj za krajše obdobje 5 do 7 let, je bila že v šolskem letu 1965/66 občutno premajhna. Po 500 do 600 učencev obeh strok (elektro in kovinske), pa še vrsta slušateljev tečajev, se je dobesedno stiskala v sicer lepih in novih učnih prostorih.

Vodstvo EGSC Nova Gorica je predlagalo delovnim organizacijam Primorske, ki so zainteresirane, da se tu vzgajajo njihovi delavci, naj bi zbrali sredstva in razširili učni prostor. Dogovor je obveljal in začeli so z delom.

Od junija do decembra 1967 je ob dosedanjih novi stavbi zrastle nova delovna hala, ki obsega 600 m² uporabne površine, v njej pa je prostora za 120 učnih mest v eni izmenici. Investicijska vrednost gradbenih del za to halo je 95 milijonov S-din, okrog 45 milijonov S-din pa je vredna oprema, ki jo prav sedaj montirajo v novi objekt. Izdelan je načrt, po katerem je predvideno, da bi dogradili še en objekt, podaljšek te hale.

Dograjena hala bo dokončno opremljena v začetku januarja 1968. Četudi je dograjena le prva polovica tega prostora, je le-ta zgrajena tako, da povsem omogoča normalen pouk in delo. Tako je postavljena tudi oprema.

Prav gotovo je pomemben prihranek tudi to, da učenci elektro stroke te šole pod svojim strokovnim vodstvom sami pomagajo pri gradnji.

S tem, ko so preselili praktični pouk kovinarske šole iz pritličja sedanjega objekta v novo halo, so pridobili potreben prostor za pouk učencev elektro šole. Tu bo že takoj v začetku leta opremljena velika pogonska hala s stroji za istosmerni in izmenični tok ter z drugimi električnimi napravami, ki so za pouk potrebne.

Kolikšnega pomena je ta pridobitev, naj nazorno prikažemo s podatki. V letošnjem šolskem letu je v tem zavodu:

— učencev za elektrogospodarstvo	180
— učencev elektro stroke za ostalo industrijo	60
— učencev kovinarske stroke	360
učencev skupaj	600

Nova delovna hala bo lahko že v prihodnjem šolskem letu sprejela večje število učencev v zavod. V tej hali je strojni park, kalilnica, kovačnica, varilnica, orodjarna ter ena učilnica za osnovni praktični pouk in dve učilnici za kombiniran pouk teorije in prakse. Sodobno bo urejena in opremljena tudi pogonska hala v dosedanjem objektu šolske stavbe, ki bo prirejena za pouk v elektro stroki. To je bil trdi namen vseh tistih delovnih organizacij, ki so prispevale denar za gradnjo novega objekta.

Takšno sodelovanje med proizvajalno in učnim zavodom je dokaz in potrditev pravilnosti stališča vseh tistih, ki se zavzemajo za skupni nastop, za sodelovanje proizvodnje s šolstvom, ki pojmujejo to dvojce kot celoto. C. Z.

A. Korenc

»Koprski vodnjaki« — z razstave na osnovni šoli Janka Premrla-Vojka

Na obisku šolskih ustanov v Pragi (III)

Preden nadaljujem z opisom naših obiskov po šolskih ustanovah Prage, bi rad še povedal o tem in onem iz Prage.

Prosti popoldanski čas smo izkoristili za ogled kulturnih znamenitosti Prage. Najprej smo si ogledali Hradčane, ki so najbolj znamenit kulturni spomenik Češke. Na Hradčanih ima svojo rezidenco predsednik države Novotný. Če je predsednik države doma, visi na poslopju zastava. Pred vhodom v Hradčane stoji mrtva straža. Natančneje smo si ogledali le cerkev, v kateri so pokopani vladarji Češke. Cerkev so gradili preko 100 let, zato se v njej meša več gradbenih slogov. Zelo lepa so okna iz mozaičnega stekla, ki prikazuje življenje svetnikov. Najtrajnost cerkve se je kopala v mavrični svetlobi. Zelo znamenit je sarkofag svetnika Nepomuka, za katerega so porabili več kot eno tono srebra. Kapelo sv. Ljudmila še restavrirajo. V kapeli so kronali kralje. V največje dvorano so prihajali vitezi celo na konjih. Eden izmed stranskih vhodov v palačo, kjer je predsednikova rezidenca, je delo našega arhitekta Plečnika. Ker nam je bil čas vedno za petami, nismo utegnili ostati dalj časa. Sani smo za natančnejši ogled Hradčanov potrebovali ves dan. Na povratku iz Hradčanov smo si ogledali

še Zlato uličko, v kateri so imeli svoje delavnice alkimisti. Hišice v tej ulički so majhne in spominjajo na Disneyevo deželo. V teh hišicah so filatelija, starinarina in knjigarna otroške literature. Muzejško sta urejeni dve hišici. V eni je zgodovinski opis o naskoku te ulice, ljudem, ki so tu stanovali ter pravica, ki so jih imele. V drugi hišici je prikazan alkimistični laboratorij.

Sedaj pa še nekaj vtisov iz praških ulic. Če ob prihodno na Češko so vzbudile našo pozornost slike maturantov vseh šol druge stopnje. Na Češkem je namreč ta običaj, da predstavijo javnosti mlado generacijo, ki stopa v življenje. Poleg slik maturantov so med njimi slike njihovih razrednikov in ravnateljev šol. To se mi zdi zelo dober način predstavitvi javnosti tudi delo prosvetnih delavcev. Morda bi se kaj takega poleg tradicionalnih sprevodov maturantov, ki so že precej zastarela zadeva, tudi pri nas dobro obneslo.

Ker smo namenjeni pravzaprav na obisk v industrijsko šolo, še nekaj besedi o industriji na Češkem. Celotno gospodarstvo Češke je orientirano na trgovanje na vzhodnem tržišču v sklopu SEV. Na Češkem je že izvedena delitev dela med vzhodnimi državami. Odnos med industrijo ter držav-

no blagajno je že vnaprej trdno določen. Delo poteka po letnem planu. Od izkupička odvajajo 70 odstotkov v državno blagajno, 30 odstotkov ostane podjetju. Če se dogodi, da podjetje ni moglo izpolniti letnega plana, mora vseeno odvesti državi 70 odstotkov po prvotnem planu. V primeru, da podjetje nima denarja, si ga lahko izposodi v banki. Ko pa banka ustavi vse kredite, gre podjetje v konkurs. Do tega pa pride le redko. V slučaju, da podjetje preseže proizvodni plan, se presežek med podjetjem in državo deli po drugačnem ključu, da ostane podjetju več kot 30 odstotkov presežka.

Takoj po vojni je industrija sama kvalificirala delavce. Danes pa ima to pravico le šola. Šola, katero smo si ogledali, spada pod združeno podjetje ČTK, ki se je prej imenovalo Tatara. To podjetje združuje več tovarn, ki izdelujejo vse vrste vozil. Na tej šoli se šolarji bodoči strojniki, avtomobilski in avtoelektričarji. Učni načrt za to šolo in ostale industrijske šole izdela akademija znanosti ob sodelovanju podjetja, za katerega šola vzgaja kadre. Tako izdelan učni načrt mora potrditi še ministrstvo za prosveto. Od tujih jezikov je na takih šolah obvezna le ruščina, ostale jezike pa se učenci lahko učijo v

krožkih. Teh učencev, ki bi se prostovoljno učili še en tuj jezik, je zelo malo. Pouk na šoli je organiziran v dveh izmenah, tako da je ves teden del učencev pri praktičnem pouku v delavnicah tovarne, drugi del učencev pa ima teoretični pouk v šoli. Solanje za navedene poklice traja štiri leta. V prvem letniku imajo enotni program. Razmerje med teorijo in prakso se vsako leto spreminja v prid praktičnega pouka. Tako imajo v 4. letniku še 6 ur teorije in 36 ur prakse.

Učenci imajo v počitnicah enomesečno prakso. Šola je precej zahtevna, saj učenci, ki so imeli v osnovni šoli zadostno iz matematike, ne morejo napredovati. Poleg štiri letnih industrijskih šol imajo tudi petletne. Po petem letniku opravljajo maturo in pridobijo pravico za vpis na visoko šolo. Vpis za to industrijsko šolo izvede podjetje ČTK, ker pač po šolanju postanejo njihovi delavci. Praktični del pouka financira podjetje, teoretičnega pa država. Med osebnimi dohodki učiteljev teoretičnega in praktičnega pouka ni razlik. Izdelki, ki jih učenci izdelajo pri praktičnem pouku, so last tovarne in so nekaka kompenzacija za sredstva, ki jih vlaga tovarna v tovrstno šolstvo.

Učitelji praktičnega pouka so inženirji ali tehniki. Sam poklic

INDUSTRIJSKA KOVINARSKA ŠOLA ČTK

